

Glosa: 24. Kdyby víra byla filmem

Glosa

Kdyby víra byla filmem

V **neděli večer** (10. března) budu spolu s miliony dalších lidí na celém světě sledovat předávání Oscarů. Za posledních 40 let jsem si nenechal ujít ani jeden. Protože mezi mé tři hlavní zájmy patří teologie, psaní a filmy, rozhodl jsem se pro tento článek udělat takový mišmaš všech tří.

Dnešní náboženské prostředí nabízí Američanům širokou škálu možností víry. V duchu sezóny udělování Oscarů se tento článek zaměří na pět z nich, přičemž každou z nich bude ilustrovat jeden film. Zde jsou nominace na pět nejoblíbenějších náboženských projevů, které se v Americe v roce 2024 vyskytují, značně zjednodušené.

Tradiční víra: *Desatero přikázání*

Výpravný film Cecila B. DeMilla *Desatero přikázání* z roku 1956 zobrazuje Boha jako vševědoucí a všemocné intervenční božstvo. V tomto klasickém filmu Bůh přikáže Mojžíšovi, aby se vrátil do Egypta a přesvědčil faraona, aby osvobodil hebrejský lid z otroctví.

Jak se příběh odvíjí, Bůh osvobodí Izraelity prostřednictvím mocných zázraků, včetně deseti ran pro Egyptany a dramatického rozdělení Rudého moře. Mojžíš pak Izraelitům předává kamenné desky s Desaterem Božích přikázání, která je třeba věrně dodržovat.

Tento tradiční pohled na mužského a mocného Boha, který vyslýchá modlitby, koná zázraky a vyžaduje poslušnost, zastává i dnes velké množství věřících.

Progresivní víra: *Sestra v akci*

Ve filmové komedii *Sister Act* z roku 1992 se zpěvačka ze salonu dostane do kláštera poté, co byla zařazena do programu na ochranu svědků. Federální agenti zpěvačku, kterou hraje Whoopi Goldbergová, přestrojí za sestru Mary Clarence.

Po příchodu do kláštera najde sestra Mary starou, upadající a změnám se bránící organizaci. Nakonec přesvědčí sbor, aby změnil svůj tradiční výběr hudby na živou směs gospelu a rokenrolu.

Tato moderní inovace zažehne energii, přiláká nové lidi a oživí farnost.

Modernizace nakonec zapůsobí i na papeže.

Stejně jako sestra Marie i mnozí pokrokoví křesťané cítí potřebu modernizovat svou víru, včetně plného přijetí moderních vědeckých poznatků, odmítnutí biblického doslovnosti, rovnosti pohlaví, mezináboženského dialogu, sociální spravedlnosti, nových forem liturgie, podpory komunity LGBTQ a poddajné teologie s otevřenou myslí.

Problematická víra: *První reformovaný sbor*

Film *First Reformed*, uvedený v roce 2017, vypráví příběh reverenda Tollera, pastora malého holandského reformovaného sboru v New Yorku. Pod Tollerovým anemickým pastoračním vedením se historický kostel, který byl kdysi zastávkou podzemní dráhy, stává spíše turistickou atrakcí než životaschopným sborem.

Před příchodem do Prvního reformovaného sboru byl pastor Toller šťastně ženatý a úspěšný vojenský kaplan. Proti vůli své ženy však Toller povzbuzoval svého syna, aby sloužil v Iráku, a ten byl v boji zabit. Smrtí syna se Tollerovi zhroutilo manželství, začal pít a prožíval obrovskou krizi víry.

Stejně jako reverend Toller se dnes velké množství lidí potýká s úzkostí z víry. Mnozí z nich svou starou víru rozložili, ale nedokázali si na její místo vybudovat novou. V důsledku toho se cítí být zaseknutí v chronické a nevyřešené náboženské úzkosti.

Netradiční víra: Hvězdné války

Filmová série *Star Wars*, která vznikla v roce 1977, dala vzniknout více než desítky filmů a dalších spin-offů. Sága *Hvězdných válek* je příliš složitá na to, abychom ji zde mohli shrnout. Stálíci ve vesmíru *Hvězdných válek* je však přítomnost „Síly“, jako ve slovech „Ať tě provází Síla“.

Síla není tradiční božstvo ani organizované náboženství. Nejlépe by se dala popsat jako „duchovní, ale ne náboženská“. Fenomén *Hvězdných válek* může ilustrovat rostoucí počet lidí, kteří přijímají netradiční projevy víry. Bůh pro ně není osobní nebeský Otec na nebi, ale životní síla/energetická síla/duch lásky, který prostupuje vesmírem.

Lidé, kteří zastávají tento názor, opustili víru v teistického Boha a božského Krista.

Stále se však hlásí k víře v záměrně nejednoznačnou spiritualitu, která usiluje o lásku a spravedlnost ve světě, a touží se v tomto ušlechtilém úsilí angažovat.

Žádná víra: Čaroděj ze země Oz

Ačkoli si většina lidí spojuje klasický film *Čaroděj ze země Oz* z roku 1939 s velkým dobrodružstvím Dorotky v tajemné zemi Oz, slouží také jako výpověď proti náboženství. Ke konci filmu se dozvídáme, že „úžasný čaroděj ze země Oz“ je obyčejný smrtelník, který se skrývá za oponou a předstírá, že je

větší než život. Přestože je to dobrý člověk, není to moc dobrý čaroděj.

A tak místo toho, aby se Dorotka a její přátelé spoléhali na to, že jejich problémy vyřeší „velký a mocný“ čaroděj ze země Oz, musí se naučit žít jen díky svému rozumu – včetně svého mozku, srdce a odvahy.

Agnostici a ateisté, kteří ztratili víru (nebo ji nikdy neměli), s *Čarodějem ze země Oz* snadno souzní. Rozhodli se žít svůj život bez Boha a náboženství. Místo toho potvrzují víru v sebe, v druhé a v ušlechtilé lidské hodnoty, jako je láska, tolerance, poctivost, autenticita, svoboda, vzdělání, rozum, inkluze a spravedlnost.

Bylo by možné uvést i další možnosti víry, ale pro účely tohoto článku je těchto pět možností více než dostačujících.

A vítězem se stává ...

V tuto chvíli byste možná čekali, že se vžiji do role filmového kritika a ohodnotím všech pět vybraných filmů na stupnici od jedné do pěti hvězdiček. Nebo možná čekáte, že roztrhnu obálku a řeknu: „A Oscara získává...“. Ale toho se zdržím.

Pravdou je, že dobří lidé se najdou ve všech těchto pěti táborech. A každá možnost má své silné a slabé stránky. Někteří lidé žijí celý život jen v jedné nebo dvou z těchto stanic víry. Jiní prošli několika z nich. Více než několik jich prošlo všemi pěti, často ve výše uvedeném pořadí.

V tomto seznamu nejsou vítězové ani poražení. Představují však některé z nejrozšířenějších možností víry v současné Americe. A přestože každý z nás má pravděpodobně své osobní preference, bylo by dobré usilovat o porozumění a respekt ke všem pěti skupinám.

Martin Thielen

[Baptist News Global](#)

Martin Thielen

Martin Thielen, bývalý redaktor časopisu Proclaim a penzionovaný sjednocený metodistický duchovní, je tvůrcem a autorem webu www.DoubtersParish.com. Před přestupem do UMC (United

Methodist Churches) působil jako redaktor časopisu *Proclaim magazine* v *Baptistické radě nedělních škol (The Baptist Sunday School Board)*.

-tep-

Můžete také navštívit naši facebookovou stránku [Baptisté - Síť víry](#) nebo facebookovou skupinu [Zpravodaj Baptisté - Síť víry](#)